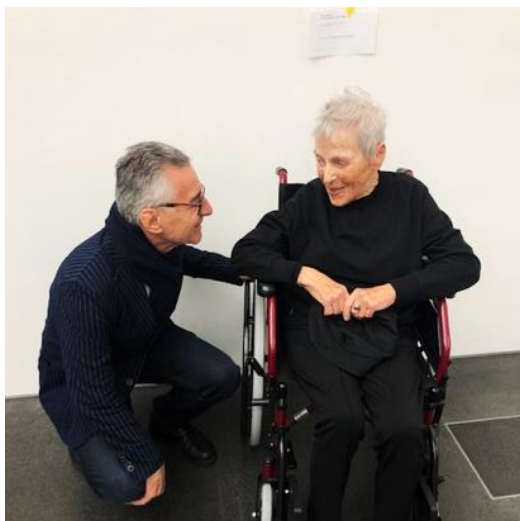

*MARION BARUCH:
O ARTISTĂ PE SIMEZELE MUZEELOR EUROPENE*

Victor NEUMANN

Director al Muzeului de Artă Timișoara

Marion Baruch și Victor Neumann la Muzeul de Artă Luzern, Elveția, 1 martie 2020

În perioada în care s-a născut și a copilărit Marion Baruch, Timișoara a fost un centru urban profund cosmopolit. Dincolo de tragediile și enormele neajunsuri generate de conflictele naționaliste și interstatale din primul război mondial, orașul integrat României în 1919 conservase o societate emancipată, ecumenică și tolerantă, în care civilitatea fusese mai importantă decât naționalitatea sau religia. Având o populație de circa 100.000 de locuitori în 1930 (astăzi are 330.000), o industrie și un comerț dezvoltate de industriașii și întreprinzătorii care se mutaseră aici de la Viena și Budapesta în anii 1900, o presă în mai multe limbi (română, germană, maghiară), Timișoara interbelică fusese un centru în care se cultiva cu mult succes arta muzicală și arta vizuală. Cercul artiștilor era numeros, reprezentat fiind de pictori și sculptori cu studii la Paris, Viena, Berlin și Budapesta.

Sunt acestea câteva elemente pe care le invoc ca pe un posibil reper biografic puțin ori deloc invocat atunci când sunt comentate lucrările lui Marion Baruch. Ele sunt inspirate ori au ca punct de pornire o realitate socială în mijlocul căreia s-a format artista și căreia i-a rămas fidelă pe tot parcursul vieții; o realitate în care majoritatea societății urbane se opusese divizării pe criterii etnoculturale, lingvistice, religioase, naționale. Se opusese fascismului și comunismului.

Piesele create de Marion Baruch impresionează prin calitatea și originalitatea lor, prin geometria și grafismul lor, prin golurile spațiale. Trimit subtil la biografia artistei, dar mai ales la crizele de conștiință ale lumii moderne și la conflictele omenirii

provocate de ideologiile și politicile secolului extremelor. Căutările artistei, relația cu semenii, regândirea vieții umane din perspectiva timpului postbelic sunt admirabil întruchipate în sculptura mobilă, în structurile schelet și în dinamica sugerată de reprezentările grafice. Preocuparea constantă a lui Marion Baruch este de a atrage privitorul, de a-i comunica sentimentele ori percepțiile proprii cu privire la spațiul și la lumea în care trăim. La fel de adevărat este că piesele construite din diverse materiale sugerează drumurile meandrate ale vieții, locurile sau spațiile care se cer a fi dominate. În pofida faptului că formele abstracte ori doar întâmplător alăturate copleşesc receptorul, artista nu abandonează total concretul.

Inspirată de universul lui Paul Klee – unul dintre profesorii lui Marion Baruch studiate cu Paul Klee – artista crează compoziții care se bazează pe legile naturii. Folosind diverse materiale textile, ea assemblează tot ceea ce se poate, urmărind să umple golurile pe care sufletul omului le percepe, periodic limitat de temeri existențiale. Sunt gesturi care indică pendularea perpetuă a ființei în speranța aflării locului potrivit relaxării, meditației, cunoașterii de sine. Mesajele sunt sugerate de obiecte tridimensionale, de geometria multiplelor case locuite sau care urmează a fi locuite. Cum reușește artista să creeze emoții? Aidoma lui Alexander Calder, compozițiile ei sunt dinamice, iar formele sunt construite în așa fel încât arta abstractă să dea senzația de mișcare. Cum ar spune profesorul Carol David, întâlnim aici un lirism aproape muzical, o structură foarte fină. Nu întâmplător, lucrările lui Marion Baruch sunt de un grafism sublim.

Cel ce urmărește atent opera în discuție, va fi încântat să citească și să descopere mulțimea de simboluri, să vadă în rafinatele sculpturi o comprehensiune intuitivă. Marion Baruch are în vedere temporalitatea, totodată deslușind – spre deosebire de umaniștii preocupați de problematizarea și esențializarea trăirilor noastre – spațiul, natura, geografia, pe care le subsumează unei cuprinderi a trecutului și a viitorului. Din perspectiva artistei, spațiul devine principala infrastructură a istoriei. E ceea ce o apropie de viziunea și înțelegerea conferită trecutului de istoricii Școlii de la Annales.

Privind lucrările lui Marion Baruch create din resturi de textile, mă gândeam că artista avusese ocazia încă în anii petrecuți la Timișoara să se familiarizeze cu diversitatea produselor de acest fel provenind din fabricile locale, în deceniile interbelice încă renumite în întreaga Europă. La fel de remarcabilă e preocuparea constantă a artistei pentru noile tehnici de lucru, pentru inventarea lor în beneficiul articulării limbajelor proprii. Intuitive ori rezultând dintr-o reflecție bazată pe îndelungata experiență de viață, structurile ritmate ale lui Marion Baruch rememorează trecutul, identifică structurile repetitive ale istoriei, traduc într-un mod spontan particular interminabilele confruntări între oameni și grupuri.

Kunstmuseum Luzern – prestigioasa instituție muzeală și culturală a Elveției – oferă în acest început de an ocazia unei noi și fecunde întâlniri cu opera lui Marion Baruch. În același timp, programata colaborare cu Muzeul de Artă Timișoara va face posibilă deschiderea celei dintâi expoziții personale a artistei în orașul în care s-a născut și care în anul 2021 va deține titlul de capitală europeană a culturii.